

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3623

Vragen van de leden **Van Velzen** (SP) en Eijsink (PvdA) aan de staatssecretaris van Defensie over *vertraging in de ontwikkeling van de JSF*. (Ingezonden 30 juli 2009)

1
Is het waar dat het Joint Estimate Team van het Pentagon in een intern rapport gemeld heeft dat de ontwikkeling van de F-35 Joint Strike Fighter twee jaar achterloopt op de laatst bekende schema's? Zo ja, wat is daarop uw reactie?¹

2
Hoeveel vertraging heeft de ontwikkeling van de JSF volgens u opgelopen ten opzichte van het laatste productieschema?

3
Is het waar dat deze vertraging volgens het Joint Estimate Team minstens US \$ 7,4 miljard extra ontwikkelingsbudget zal vergen?

¹ CQ Politics, 23 juli 2009: «Report: F-35 Work Falls Behind Two More Years»
<http://www.cqpolitics.com/wmspage.cfm?parm1=1&docID=news-000003175295>
JSF Nieuws.nl, 25 juli 2009: «Pentagon Rapport: twee jaar vertraging JSF ontwikkeling»
<http://www.jsfnieuws.nl/?p=467>
IsraelNationalNews.com, 26 juli 2009: «Report: Israel's F-35 Orders May be Pushed Back Two Years»
<http://www.israelnationalnews.com/News/News.aspx/132567>
Inside Defense.com, 27 juli 2009: «Obama Administration Directs Update of JSF JET Estimate»
<http://www.insidedefense.com/>

Antwoord

Antwoord van staatssecretaris **De Vries** (Defensie) (ontvangen 27 augustus 2009)

1 en 3
Met de brieven van 17 en 27 november 2008 en de jaarrapportage van het project Vervanging F-16 over 2008 (Kamerstukken 26 488 nrs. 121, 125 en 159) is de Kamer geïnformeerd over de verlenging van de *System Development and Demonstration* (SDD)-fase van het JSF-programma met een jaar tot en met 2014 om zo drie deelprocessen van de SDD, namelijk de productie, de technische testfase en de Initiële Operationele Test en Evaluatie (IOT&E) fase beter op elkaar af te stemmen. Het rapport van het *Joint Estimating Team* (JET) dateert uit het najaar van 2008 en betreft een intern rapport dat door het Pentagon niet openbaar is gemaakt. Wel heeft het Amerikaanse *Government Accountability Office* (GAO) in zijn rapport over het JSF-programma van 12 maart 2009 resultaten van het JET-onderzoek gepubliceerd inclusief het in de vraag genoemde bedrag. De bevindingen van het GAO berusten onder meer op het JET-rapport. In de genoemde Jaarrapportage, die de Kamer op 27 maart 2009 heeft ontvangen, is het GAO-rapport reeds aan de orde geweest. Het JET-rapport uit 2008 heeft echter voor het Pentagon geen aanleiding gevormd de hierboven genoemde

planning van de SDD-fase te herzien. Inmiddels heeft het JET opdracht gekregen zijn onderzoek te actualiseren.

2
Het *JSF Program Office* (JPO) is op 18 augustus jl. in een persverklaring ingegaan op de voortgang van de SDD-fase. De uitgebreide testprogramma's in laboratoria op de grond en met vliegtuigen, waaronder de Boeing 737 CATBird, werpen hun vruchten af. Onvolkomenheden in hard- en software worden onderkend en kunnen worden verholpen voordat deze in F-35 testtoestellen wordt gebruikt. De productie van testvliegtuigen heeft een vertraging opgelopen van gemiddeld drie maanden. Dit is onder meer veroorzaakt door vertraging bij de productie van onderdelen. Het JPO heeft er op grond van de getroffen maatregelen vertrouwen in dat de achterstand kan worden ingelopen en dat het testprogramma volgens de planning kan worden voltooid.